

Opolski
Wojewódzki
Konservator
Zabytków

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Opolu
ul. Piastowska 14, 45-082 Opole
tel. 77 45 24 433, e-mail: biuro@wuozopole.pl
www.wuozopole.pl

Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle
KANCELARIA OGÓLNA
Wpl. dn. 05-05-2020
Złożono oświadczenie
Podpis.....
Nr ewidencyjny.....

ZN.5180.12.2020.KO

Zalecenia pokontrolne

Wydane na podstawie art. 40 ust. 1 oraz art. 89 pkt. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 282.);

W dniu 27.01.2020 r. przeprowadzono kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami przez właściciela fragmentu murów obronnych usytuowanych przy ul. Kraszewskiego w Kędzierzynie-Koźlu oraz kontrolę stanu zachowania obiektu, wpisanego do rejestru zabytków województwa opolskiego pod nr 941/64, decyzją z dnia 18.08.1964 r. Kontrolę ww. obiektu przeprowadzono na podstawie art. 38 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Kontrola została przeprowadzona przez Karolinę Ostrowską inspektora Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Opolu, w obecności Pani Kamili Bieńkowskiej, Pana Romana Łotarewicza oraz Pana Marka Panetha przedstawicieli Gminy Kędzierzyn-Koźle, będącej właścicielem obiektu.

Opolski Wojewódzki Konservator Zabytków wydaje następujące zalecenia pokontrolne dla właściciela zabytku:

1. Należy uzupełnić ubytki fugi widoczne we wschodniej części muru kurtynowego, z zastosowaniem zaprawy mineralnej wapienno-piaskowej, bez domieszek cementu, analogicznej do istniejącej pod względem składu chemicznego, struktury oraz kolorystyki;
2. Należy uzupełnić ubytki uszkodzonego lica ceglanoego we wschodniej części muru kurtynowego, z zastosowaniem zapraw mineralnych, barwionych w masie przeznaczonych do renowacji ceramiki architektonicznej;

Ustala się wykonanie prac w terminie do dnia 30 listopada 2020 r.

Zgodnie z Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami podejmowanie prac przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, wymaga uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków, w związku z czym na powyższy zakres prac należy uzyskać pozwolenie konserwatorskie OWKZ.

Uzasadnienie:

W dniu 27.01.2020 r. przeprowadzono kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami przez właściciela fragmentu murów obronnych usytuowanych przy ul. Kraszewskiego w Kędzierzynie-Koźlu oraz stanu zachowania obiektu.

Fragment murów obronnych usytuowany przy ul. Kraszewskiego w Kędzierzynie-Koźlu wpisany jest do rejestru zabytków województwa opolskiego pod nr 941/64, decyzją z dnia 18.08.1964 r. Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 282). Czynności kontrolnych dokonał inspektor Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Opolu Karolina Ostrowska, w obecności Pani Kamili Bieńkowskiej, Pana Romana Łotarewicza oraz Pana Marka Panetha przedstawicieli Gminy Kędzierzyn-Koźle, będącej właścicielem obiektu. Z kontroli sporządzono protokół, wykonano także dokumentację fotograficzną.

Założenie zamkowe w Kędzierzynie-Koźlu o średniowiecznej proveniencji usytuowane jest w centrum miasta Koźla pomiędzy ul. Kraszewskiego, Konopnickiej i Pamięci Sybiraków, na niewielkim wzniesieniu, otoczonym pierwotnie podwójną fosą. Dziedziniec górny zamku otaczają od południa skrzydło południowe zamku, od wschodu budynek lamusa z murem kurtynowym wschodnim, od północy budynek mieszkalny wzniesiony w 1 ćw. XX wieku na fragmencie obwodu muru obronnego, od zachodu mur obronny. Naroża flankują wieże południowo-zachodnia oraz wieża południowo-wschodnia, wzniesiona w 2010 r. na historycznych fundamentach. U podnóża zamku górnego, na obniżeniu w kierunku południowo-wschodnim, kompleks połączonych ze sobą budynków przedzamecza.

Mur obronny zamku kozielskiego zbudowany z cegieł palcówek o wymiarach 26 x 11/11,5 x 9/10 cm układanych na zaprawie wapiennej w wątku gotyckim. Szerokość muru zamyka się w granicach 2,15-2,20 m. Partia ceglana muru o zachowanej wysokości 5,25 m spoczywa na fundamencie zbudowanym z kamieni polnych i otoczków tworzących kilka odsadzek. W licu muru występują regularnie rozmieszczone otwory maculcowe po belkach nośnych rusztowania z okresu budowy.

Podczas kontroli ustalono, iż wschodni mur kurtynowy zamku kozielskiego był poddany pracom konserwatorskim i restauratorskim w 2015 r. Pomimo przeprowadzonych prac mur kurtynowy w części wschodniej wykazuje duży stopień zawilgocenia. W obrębie lica ceglanego widoczne są miejscowe ubytki fugi, skoncentrowane w centralnej części muru. Pojedyncze cegły mają uszkodzone, skorodowane lico. Ubytki spoiny prowadzą do rozluźnienia struktury muru, co może skutkować osypywaniem się cegły licowej.

Mur kurtynowy zlokalizowany przy ul. Kraszewskiego w Kędzierzynie-Koźlu jest integralną częścią zamku kozielskiego i posiada dużą wartość historyczną, architektoniczną i naukową. Obiekt ten odgrywa duże znaczenie w przestrzeni lokalnego krajobrazu w związku z powyższym stanowi dziedzictwo, którego zachowanie jest niezbędne dla współczesnych i przyszłych pokoleń. Ze względu na pogarszający się stan zachowania obiektu, koniecznym jest podjęcie niezwłocznych prac, zmierzających do zabezpieczenia i zachowania substancji zabytkowej muru.

Art. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nakłada na wojewódzkiego konserwatora zabytków obowiązek podejmowania działań mających na celu kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytku, a także udaremniania niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytku. Z kolei art. 5 ustawy mówi, iż opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega w szczególności, na zapewnieniu warunków: naukowego badania i dokumentowania zabytku; prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku; zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości; popularyzowanie i upowszechnianie wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Wartość zabytku zobowiązuje organ ochrony zabytków do podjęcia działań mających na celu zabezpieczenie substancji materialnej obiektu wpisanego do rejestru zabytków. W związku z tym, zgodnie z art. 40 ust. 1 ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, na podstawie ustaleń wynikających z kontroli, w przypadku gdy zabytek jest w nieodpowiednim stanie zachowania, wojewódzki konserwator zabytków może wydać zalecenia pokontrolne kontrolowanej osobie fizycznej lub kierownikowi kontrolowanej jednostki organizacyjnej w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w określonym terminie, o ile ich charakter nie uzasadnia wydania decyzji, o której mowa w art. 49. ww. ustawy.

Wskazane w zaleceniach pokontrolnych działania wynikają z obowiązku sprawowania przez właściciela należytej opieki nad zabytkiem, który nakładają na właściciela zapisy art. 5 pkt 3 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zgodnie z treścią ww. artykułu opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie i korzystanie z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości.

Przedmiotowy obiekt wymaga podjęcia prac zabezpieczających przed dalszą degradacją substancji zabytkowej, wobec czego należy zgodnie z ww. zaleceniami:

Ad. 1. Uzupełnić ubytki fugi widoczne we wschodniej części muru kurtynowego, z zastosowaniem zaprawy mineralnej wapienno-piaskowej, bez domieszek cementu, analogicznej do istniejącej pod względem składu chemicznego, struktury oraz kolorystyki, ponieważ ubytki spoiny prowadzą do rozluźnienia struktury muru, co może skutkować osypywaniem się cegły licowej.

Ad. 2. Uzupełnić ubytki uszkodzonego lica ceglanego we wschodniej części muru kurtynowego, z zastosowaniem zapraw mineralnych, barwionych w masie przeznaczonych do renowacji ceramiki architektonicznej. W mikroszczelinach skorodowanego, porowatego lica ceglanego gromadzi się woda opadowa, która zamarzając w okresie zimowym prowadzi do rozsadzania struktury cegły.

Biorąc powyższe pod uwagę, wykonanie wyżej wymienionych prac jest konieczne w celu zapewnienia skutecznej ochrony tkanki zabytkowej obiektu. Wskazane do zrealizowania prace mają na celu poprawę stanu technicznego oraz utrwalenie substancji zabytkowej wschodniego muru kurtynowego zamku kozielskiego.

Z uwagi na wartości historyczne, artystyczne i naukowe muru kurtynowego zamku kozielskiego Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków wskazuje, że koniecznym jest

podjęcie prac wymienionych w niniejszych zaleceniach, mających na celu usunięcie nieprawidłowości oraz utrwalenie substancji zabytkowej obiektu.

Wobec powyższego wydanie zaleceń pokontrolnych jest niezbędne i uzasadnione.

OPOLSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
Elżbieta Molak

Pouczenie:

Na podstawie art. 40 ust. 2a. Kontrolowana osoba fizyczna lub kierownik kontrolowanej jednostki organizacyjnej, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zaleceń, może zgłosić pisemnie umotywowane zastrzeżenia do zaleceń pokontrolnych oraz dodatkowe wyjaśnienia lub przedstawić dodatkową dokumentację.

2b. Wojewódzki konserwator zabytków, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych:

1) zmienia zalecenia pokontrolne i przekazuje je wraz z uzasadnieniem kontrolowanej osobie fizycznej lub kierownikowi kontrolowanej jednostki organizacyjnej – w przypadku stwierdzenia zasadności całości lub części zastrzeżeń albo

2) odmawia zmiany zaleceń pokontrolnych i swoje stanowisko wraz z uzasadnieniem przekazuje kontrolowanej osobie fizycznej lub kierownikowi kontrolowanej jednostki organizacyjnej – w przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń w całości.

Zgodnie z Art. 107e. 1. ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2017 r. poz. 2187, ze zm.) kto wbrew obowiązкови nie wykonuje zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 40 ust. 1, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 50 000 zł. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1, nakłada w drodze decyzji organ ochrony zabytków, który wydał zalecenia pokontrolne.

Zgodnie z Art. 40.2. ww. ustawy Wojewódzki konserwator zabytków może odstąpić od wydania zaleceń pokontrolnych i wydać decyzję, o której mowa w art. 43, art. 44 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 46 ust. 1, art. 49 ust. 1 lub art. 50 ust. 1.

Otrzymują (za zwrotnym potwierdzeniem odbioru):

1. Gmina Kędzierzyn-Koźle, ul. G. Piramowicza 32, 47-200 Kędzierzyn-Koźle.

aa